

Ondersteuningsplan
Oecumenische basisschool
Het Drieluik
2021-2022

Inhoudsopgave ondersteuningsplan oec. bs. Het Drieluik **blz. 1**

Hoofdstuk 1: Visie op ondersteuning **blz. 2**

- 1.1 Passend Onderwijs
- 1.2 Hoe gaan wij hiermee om?
- 1.3 Visie/missie m.b.t. het ondersteuningsbeleid
  - Veilig pedagogisch klimaat
  - Denken in mogelijkheden van een leerling
  - Proactief denken en handelen
  - Volgen van leerlingen
- 1.4 Aannamebeleid nieuwe leerlingen

Hoofdstuk 2: Ondersteuningsstructuur **blz. 5**

- 2.1 Handelingsgericht werken
- 2.2 Niveaus van ondersteuning
- 2.3 Leerling- niveau
  - Cyclus van HGW op leerlingniveau
  - Onderwijs (instructie) behoefte bepalen
  - Werken met een ontwikkelingsperspectief (OPP)/eigen leerlijn
- 2.4 Groepsniveau
  - Cyclus van HGW op groepsniveau
- 2.5 Schoolniveau
  - Cyclus van HGW op schoolniveau
  - Groepsbezoeken en coachen
  - Groepsbesprekingen
  - Leerling-bespreking
  - Leerling-bespreking in multidisciplinair overleg met Zorg Advies Team (ZAT)
  - Samenwerken met schoolgebonden partners

Hoofdstuk 3: Dossiervorming en registratie **blz. 14**

- 3.1 Groepsmap 1: 'algemene organisatie'
- 3.2 Groepsmap 2: 'leerlingdossier'
- 3.3 Leerling-dossier in Parnassys

Hoofdstuk 4: Bijlagen **blz. 15**

Hoofdstuk 1: Visie op ondersteuning

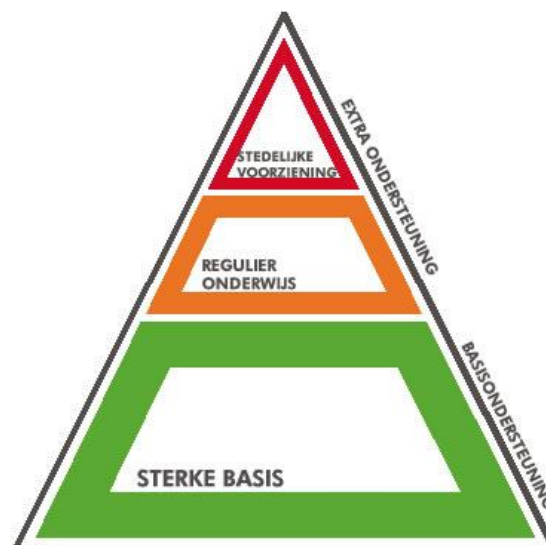
1.1 Passend Onderwijs

Passend Onderwijs is van start gegaan in augustus 2014. Elke leerling verdient goed onderwijs, ook leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Bij aanmelding van een leerling hebben scholen en schoolbesturen de zorgplicht om leerlingen een passende onderwijsplek te bieden. De school heeft de plicht om samen met ouders te onderzoeken wat de passende onderwijsplek is voor de aangemelde leerling.

Passend onderwijs begint bij het bieden van basisondersteuning op alle scholen. Dit is de door het samenwerkingsverband afgesproken onderwijszorg die een school aan alle leerlingen moet kunnen bieden.

Alle vormen van ondersteuning die de basisondersteuning overstijgen, noemen we extra ondersteuning. Extra ondersteuning kan in de vorm van een arrangement regulier onderwijs of een arrangement stedelijke voorziening geboden worden, waarbij een leerling wordt toegeleid naar een andere schoolsetting (speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs). De verschillende schoolsettings worden op de website beschreven en toegelicht.

Zie hieronder een schematische weergave van bovenstaande in een ondersteuningsdriehoek.

In het kader van 'Passend Onderwijs' wordt van de leerkracht verwacht dat hij/zij in kan spelen op de specifieke leerbehoeften van leerlingen. Om dit mogelijk te maken richt het team van het Drieluik zich op het 'handelingsgericht werken' (zie verder hoofdstuk 3.1), waarbij professionalisering van de leerkracht en afstemming op de behoefte van de leerling prioriteit hebben. Voor verdere beschrijving van de basisondersteuning, extra ondersteuning en de grenzen van onze ondersteuning op school verwijzen wij naar Het Schoolondersteuningsprofiel in bijlage 1.

1.2 Hoe gaan wij hiermee om?

Op Het Drieluik is een leerling geen 'zorgleerling' maar spreken we in termen van 'leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften'. Hiermee wordt benadrukt dat de leerling niet de 'oorzaak' is met een 'probleem', maar wordt de leerkracht centraal gesteld: wat kan deze doen om het onderwijs zo te arrangeren dat dit past bij de onderwijsbehoefte van die leerling? De leerkracht is verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod en het signaleren van stagnatie.

Onder leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften verstaan we:

- Leerlingen waarvan de leerkracht en/of ouders (of de leerling zelf) het gevoel/ idee heeft dat het niet gedijt (sociaal emotionele ontwikkeling en/of cognitieve ontwikkeling).
- Leerlingen die begeleiding op maat nodig hebben (BOM) (onvoldoende vaardigheidsgroei en/of niveau IV/V scores);
- Leerlingen met een ontwikkelingsvoorsprong (LOV) (niveau I/I+ scores >3 toetsperiodes achtereenvolgend op begrijpend lezen of rekenen);
- Leerlingen die gediagnosticeerd meer en/of minder begaafd zijn middels (intelligentie) onderzoek.
- Leerlingen met belemmerende leerfactoren zoals (kenmerken) dyslexie/ dyscalculie;
- Leerlingen met de indicatie Pro of LEO/LWA;
- Leerlingen met een Ontwikkelingsperspectief (OPP/eigen leerlijn);
- Leerlingen met belemmerende gedragsfactoren, bijvoorbeeld diagnose en/of indicatie ADHD/Autisme;
- Leerlingen met een arrangement vanuit Passend Onderwijs (regulier onderwijs en/of stedelijke voorziening)

NB de intern begeleider heeft een stand van zakenlijst waarin een overzicht van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften staat.

Op het Drieluik streven we ernaar om de ondersteuning en begeleiding voor leerlingen vooral in de groep te laten plaatsvinden, door de leerkracht (leerkracht als regisseur van de groep). Om dit te kunnen realiseren, is het accent op preventieve zorg van belang. Vroegsignalering staat hierbij centraal, waarbij signalen in de onderbouw aanleiding geven voor een grondige analyse van de onderwijsbehoeften.

De leerkracht wordt ondersteund vanuit een interactioneel referentiekader: deze leerling, in deze groep met deze leerkracht. De IB-er heeft dan vooral de rol van coach, de leerkracht is de eerste verantwoordelijke voor het onderwijs en de ondersteuning in de groep. De leerkrachten worden gecoacht om o.a. doelgericht en opbrengstgericht te werken. Er wordt van de leerkrachten een reflecterende houding verwacht ten aanzien van het geboden onderwijs. Het onderwijsleerproces wordt in kaart gebracht m.b.v. een observatie instrument voor kwalitatief goed onderwijs (bijlage 2).

De basisondersteuning begint bij het dagelijks zorgen voor leerlingen: het 's ochtends begroeten, aandacht hebben voor de verhalen van de leerlingen, goed kijken naar leerlingen, hier adequaat op inspelen en leerlingen positief benaderen. Hierdoor ontstaat een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen leerlingen zich prettig kunnen ontwikkelen op onze vreedzame school (hoofdstuk 1.3)

Onze didactische begeleiding sluit aan bij de hulpvraag van de leerling. We bieden instructie op maat, binnen het convergente differentiatie model, afgestemd op de onderwijsbehoefte van de leerling. Bij convergente differentiatie is de klas in 3 niveaus verdeeld. Op Het Drieluik werken we met de groepen; drijfvermogen/intensieve groep, basisgroep/groepsdoelen en verdieping/uitdaging. Alle leerlingen doen mee aan de klassikale instructie. Daarna gaan de kinderen de leerstof op eigen niveau zelfstandig verwerken, waarbij de drijfvermogen/intensieve groep verlengde instructie krijgt en de verdiepingsgroep uitdagende opdrachten en verdiepingsstof. Op Het Drieluik hebben we hoge verwachtingen van leerlingen en willen we leerlingen zo lang mogelijk mee laten doen met de doelen van de groep.

1.3 Visie/missie m.b.t. het ondersteuningsbeleid

'Het Drieluik daagt je uit!'

Leerlingen worden binnen een rijke leeromgeving uitgedaagd om zich te ontwikkelen. De betrokkenheid van de leerling zien wij als motor voor het ontwikkelingsproces. Het getal 'drie' symboliseert de leerling, de ouder(s) en de leerkracht die samen verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van de leerling. Ook staat het getal 'drie' voor de drie begrippen die centraal staan binnen het onderwijsconcept van de school; *betrokkenheid, vertrouwen en verantwoordelijkheid* (schoolgids bijlage 3).

Veilig pedagogisch klimaat

Op Het Drieluik werken we met het programma van [De Vreedzame school](#). We beschouwen de klas en de school als een leefgemeenschap waarin leerlingen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen en waarin leerlingen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Leerlingen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap en staan open voor verschillen tussen mensen.

Hierbij staan de 4 schoolregels centraal (onze grondwet):

- Je mag zijn wie je bent, want je bent goed zoals je bent.
- Wij zijn te vertrouwen.
- Je hebt respect voor alles en iedereen om je heen.
- We werken samen en iedereen hoort erbij.

Een veilig pedagogisch klimaat zien wij als voorwaarde om optimaal tot leren te kunnen komen. Door een uitnodigende omgeving te creëren worden leerlingen uitgedaagd zich te ontwikkelen. De leerkracht richt de organisatie van de groep (klassenmanagement) zo in dat de ondersteuning en begeleiding aan leerlingen optimaal kan worden geboden. Het persoonlijke contact tussen leerkracht en leerlingen is een bepalende factor voor een goed klassenklimaat in de groep. Binnen de school wordt de taal gesproken van de groeimindset. Leerlingen die denken vanuit een groeimindset geloven dat ze zichzelf steeds kunnen blijven verbeteren en ontwikkelen. Hiermee willen wij leerlingen stimuleren om door te zetten en niet op te geven als iets moeilijk is of tegenzit. We leren de leerlingen om het leerproces dat hoort bij groeien te accepteren, waaronder het mogen maken van fouten en daarvan leren.

Denken in mogelijkheden van een leerling

Elke leerling heeft kwaliteiten en verbeterpunten. Door de kwaliteiten van een leerling te zien en in te zetten willen we een leerling begeleiden bij de ontwikkeling van zijn verbeterpunten. Leerkrachten kunnen benoemen wat onderwijsbehoeften van de leerling zijn en kunnen daarop aansluiten. Het is de leerkracht die ertoe doet. De leerkracht bepaalt het succes van de begeleiding. We gaan uit van positieve factoren en zijn op zoek naar de mogelijkheden van leerlingen. Dit vraagt óók van leerkrachten dat zij denken en handelen vanuit de groeimindset.

Proactief denken en handelen

In plaats van de ondersteuning te richten op uitvallende leerlingen richten we vroegtijdig de aandacht op leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Hierdoor willen we uitval waar mogelijk voorkomen. We observeren, onderzoeken en bespreken de wisselwerking tussen leerkracht, groep en ouders. Leerkrachten kunnen proactief denken door waar te nemen wat waar invloed op heeft en daarnaar te handelen. De intern begeleider ondersteunt leerkrachten hierin door gerichte vragen te stellen en hen bewust te laten nadenken.

Volgen van leerlingen

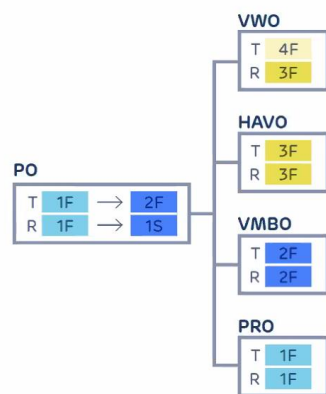
Door gerichte observaties volgen we de ontwikkeling van leerlingen. Leerlingen hebben voldoende basisvaardigheden nodig voor een goede aansluiting op het vervolgonderwijs en

om later in de maatschappij goed te kunnen functioneren. Om deze reden is het van belang dat wij als leerkrachten goed zicht hebben op welke resultaten onze leerlingen behalen. Als leerkracht kun je dan tijdig het onderwijs bijsturen als dat nodig is. Op deze wijze zorgen wij ervoor dat onze leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken. Meten alleen is niet voldoende. Door eigen ambitieuze doelen te stellen voor leerresultaten, kunnen wij als school ervoor zorgen dat onze leerlingen optimaal profiteren van het geboden onderwijs. Dit doen wij door te kijken welke referentieniveaus de leerlingen beheersen voor lezen, taalverzorging en rekenen.

De referentieniveaus zijn beschrijvingen van de taal- en rekenvaardigheden van leerlingen op de verschillende overgangsmomenten van het onderwijs. De behaalde referentieniveaus van de leerlingen worden gebruikt bij het bepalen van en het toewerken naar een passend schooladvies, zodat leerlingen een ononderbroken ontwikkeling kunnen doormaken richting het voortgezet onderwijs.

Werken met referentieniveaus

- Zicht op ontwikkeling
- Het eigen team en de doorgaande lijn
- Passend aanbod

Om zicht te houden op de behaalde referentieniveaus gebruiken we toetsen om dit te meten. Daarnaast gebruiken we toetsen om:

- de kwaliteit van onderwijs op schoolniveau te meten;
- de ontwikkeling van de individuele leerling op objectieve wijze te kunnen weergeven;
- de individuele leerling te vergelijken met andere leerlingen van deze leeftijd;
- te zien of ons beeld van het niveau van een leerling klopt.

1.4 Aannamebeleid nieuwe leerlingen

Alle kinderen zijn welkom op Het Drieluik. We verwachten van de ouders dat zij de Christelijke uitgangspunten van onze school respecteren en dat de leerlingen deelnemen aan de activiteiten die hieruit voortkomen. Als ouders hun kind aanmelden op Het Drieluik heeft de directie een kennismakingsgesprek met de ouders. Na dit gesprek vindt een intakegesprek met de intern begeleider plaats. Wanneer leerlingen van een andere school, binnen of buiten Almere, komen vindt er altijd eerst een gesprek plaats met de intern begeleider/zorgcoördinator en wordt er met toestemming van ouders informatie opgevraagd bij de huidige school om te kunnen bepalen of wij kunnen voldoen aan de onderwijsbehoefte van de leerling. Na plaatsing van een nieuwe leerling wordt de leerkracht door de intern begeleider geïnformeerd. De leerkracht zorgt ervoor dat alle relevante informatie wordt verwerkt in het leerlingprofiel.

Als school hebben wij, bij twijfel of wij kunnen bieden wat een leerling nodig heeft, een periode van 6 weken om onderzoek te doen naar de onderwijsbehoeften. Dit kan verlengd worden met een periode van 4 weken. Na deze onderzoeksperiode moeten wij aangeven of

het onderwijsaanbod op onze school passend is voor de leerling. Is dit niet passend dan zullen wij, samen met ouders en passend onderwijs, op zoek gaan naar een school waar het onderwijssysteem wel passend is voor de leerling. Voor de grenzen van onze ondersteuning verwijzen wij naar het schoolondersteuningsprofiel (bijlage 1).

Hoofdstuk 2: Ondersteuningsstructuur

2.1 Handelingsgericht werken (HGW)

In het kader van Passend Onderwijs wordt van de leerkracht verwacht dat hij/zij in kan spelen op de specifieke leerbehoeften van leerlingen. Om dit mogelijk te maken richt het team van Het Drieluik zich op het handelingsgericht werken. De zeven uitgangspunten van handelingsgericht werken zijn de leidraad binnen ons onderwijs en de ondersteuningsstructuur. Het is de richtlijn voor ons handelen.

HGW gaat uit van zeven principes:

1. **De onderwijsbehoeften van leerlingen staan centraal.** Wat heeft de leerling nodig om een bepaald doel te behalen. Denk aan instructie, leertijd, materialen, enz.
2. **Het gaat om afstemming en wisselwerking.** Een leerling ontwikkelt zich in interactie met zijn omgeving; de groep, de leerkracht, de school, de ouders. Hoe kan de omgeving optimaal worden afgestemd op wat de leerling nodig heeft?
3. **De leerkracht doet ertoe.** De leerkracht is de belangrijkste factor binnen de school die invloed heeft op de ontwikkeling van de leerling. Kijken naar wat je als leerkracht wel kunt en je kansen pakken is hierbij heel belangrijk.
4. **Positieve aspecten zijn van groot belang.** De aandacht voor positieve aspecten beschermt ons tegen een te negatief beeld en helpt om in mogelijkheden te denken. Het gaat om positieve aspecten van de leerling, de ouders, leerkracht, de groep, enz.
5. **We werken constructief samen.** Constructieve communicatie tussen leerling, school en ouders is effectief bij het verbeteren van de werkhouding, het sociaal-emotioneel functioneren en de schoolprestaties van leerlingen.
6. **Ons handelen is doelgericht.** Welke doelen stellen we en wat hebben we daarvoor nodig?
7. **De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.** Het is duidelijk hoe we op school willen werken en waarom. Er zijn duidelijke afspraken over wie wat doet en wanneer.

Op Het Drieluik is de ondersteuningsstructuur een cyclisch proces, gebaseerd op de volgende stappen vanuit HGW die we achtereenvolgens doorlopen:

1. Waarnemen, analyseren, signaleren	<i>wat zie ik?</i>
2. Begrijpen, interpreteren	<i>wat vind ik daarvan?</i>
3. Wegen, keuzes maken	<i>wat kan ik doen?</i>
4. Plannen	<i>wat ga ik doen?</i>
5. Handelen, uitvoeren	<i>hoe ga ik dat doen?</i>
6. Evalueren	<i>welk effect?</i>

Afbeelding 1. HGW cyclus. bron: Driestar educatief.

1. Waarnemen gebeurt door de groepsleerkracht, de stagiaire/onderwijsassistent of de intern begeleider op grond van observaties, het gemaakte werk en/of toetsresultaten. Het groepsplan wordt geëvalueerd en de leerlinggegevens worden verzameld in een leerlingprofiel. De lesstof wordt dusdanig aangeboden dat vroegtijdige signalering van leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte mogelijk is. De groepsleerkracht wil preventief de aandacht op de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte richten, om zo te trachten uitval en faalervaringen te voorkomen.
2. Hierna volgt het begrijpen, waarbij de gegevens verzameld worden, en specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen in kaart worden gebracht, bijvoorbeeld door het uitvoeren van observaties (evt. afname van extra toetsen), het voeren van gesprekken tussen de leerling en de leerkracht, de ouders en de leerkracht of de intern begeleider en de groepsleerkracht of. Hierbij staat voorop dat de mogelijkheden/de kracht van de leerling mee worden genomen. Een nieuwsgierige houding van de leerkracht is hierbij essentieel.
3. Na het begrijpen van de onderwijsbehoefte volgt het plannen, waarbij leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften worden geclusterd. Hiervoor wordt een groepsplan opgesteld.
4. In de fase van het realiseren wordt het groepsplan uitgevoerd. Tijdens het uitvoeren van het groepsplan herhalen de stappen waarnemen en begrijp zich (dit is een cyclisch proces) en kan het zo zijn dat het groepsplan tussentijds wordt aangepast.
5. Tijdens de evaluatie wordt door de intern begeleider en de groepsleerkracht besloten of het plan moet worden voortgezet, aangepast of afgesloten. In een evaluatiegesprek worden ouders op de hoogte gehouden van de vorderingen van hun kind. Desgewenst wordt van ouders een actieve rol binnen de thuissituatie verwacht.

2.2 Niveaus van ondersteuning

Op onze school doen zich soms grote verschillen tussen de leerlingen voor. De groepsleerkracht richt het onderwijs zo in dat hij/zij kan afstemmen op de verschillen. De afstemming speelt zich af op vijf niveaus:

Afstemming op groepsniveau

Niveau 0

De groepsleerkracht heeft een passend onderwijsaanbod (basisaanbod of afgestemd) voor alle leerlingen. De leerkracht beschikt over voldoende informatie over de leerling om deze te begrijpen en het onderwijsaanbod af te stemmen op de onderwijsbehoefte van de leerling.

Het ontwikkelingsperspectief is duidelijk. De leerkracht werkt met Leerlingprofielen en groepsplannen voor planning van het aanbod.

Niveau 1

Signalering op leerling-niveau.

De leerkracht en/of ouder signaleert stagnatie in het ontwikkelingsproces van de leerling. De leerkracht handelt volgens de cyclus HGW en belicht belemmeringen en mogelijkheden om de onderwijsbehoefte te bepalen. De leerkracht betreft hierbij de ouders en het kind en raadpleegt eventueel een collega.

Niveau 2

Signalering op schoolniveau. Intern overleg.

Intern overleg, groepsbespreking, leerling-bespreking, raadplegen collega's en/of IB-er; De onderwijsbehoefte van de leerling is voor de leerkracht niet duidelijk en het aanbod is niet goed af te stemmen. De leerkracht vraagt hulp, advies van collega's en intern begeleider bij het bepalen van de onderwijsbehoeften voor afstemming van het aanbod.

Niveau 3

Signalering op bovenscholniveau: overleg met externen

Overleg met externen, zorgteam (ZT), Passend Onderwijs, collega SBO, collegiale consultatie (CC); De leerkracht en/of intern begeleider heeft advies nodig van derden. De leerling wordt ingebracht in het zorgteam (ZT), en/of er wordt extern advies gevraagd of een (diagnostisch) onderzoek aangevraagd. Het onderzoek wordt als middel ingezet om de onderwijsbehoeften van de leerling duidelijk te krijgen voor de leerkracht, waarop deze het onderwijsaanbod aan kan passen. Ook het inzetten van het time-out traject (tijdelijke plaatsing) is een mogelijkheid in deze fase.

Niveau 4

Verwijzingstraject

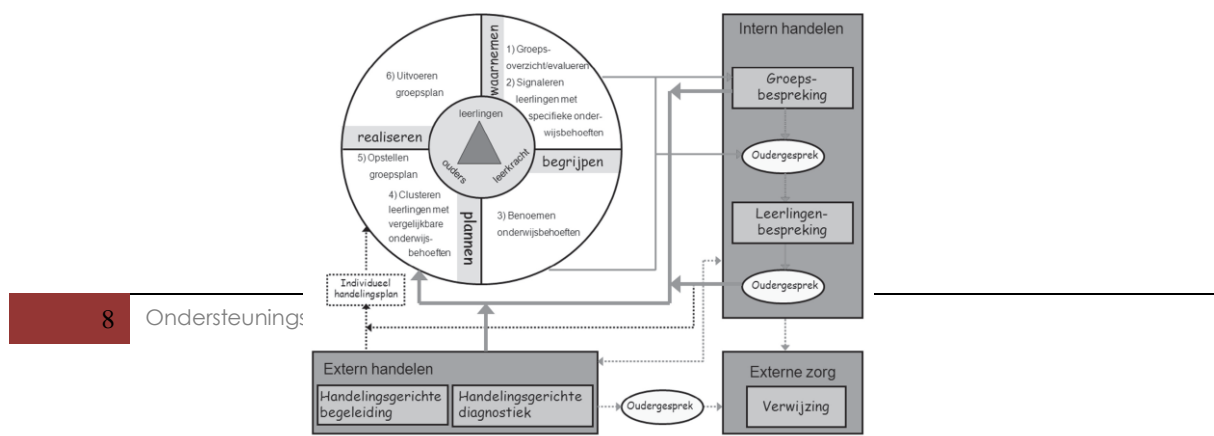
De school vraagt zich af of ze, gebruik makend van de mogelijkheden die de school zelf kan inzetten (zie niveau 1 t/m 3), nog voldoende kan blijven aansluiten bij de onderwijsbehoeften van het kind. De ouders, leerkracht en de ib-er volgen de procedure voor het toeleidingstraject. Onderzoek en advies van adviseurs Passend Onderwijs Almere zijn nodig om de onderwijsbehoefte te bepalen en het onderwijsaanbod af te stemmen. Mogelijke uitkomsten zijn: de school ziet voldoende mogelijkheden en heeft voldoende middelen ter beschikking of er volgt plaatsing in een andere setting.

Niveau 5

Leerling is geplaatst in andere setting.

Het dossier wordt overgedragen naar de andere school en een kopie opgeslagen als 'historie'.

Hieronder volgt een schematisch weergegeven hoe de ondersteuningsstructuur er uit ziet.

2.3 Leerling-niveau

Cyclus van HGW op leerlingniveau

De eerste fase, het signaleren (waarnemen), start met het observeren en afnemen/nakijken van het werk en de toetsen. We leggen onder meer per leerling in een grafiek de vooruitgang vast. Tijdens de bespreking met de ouders wordt dit o.a. gebruikt. De Cito-score staat nooit op zich, we vergelijken de resultaten van de leerling op de Cito-toets met de methodegebonden toetsen van die periode en andere bronnen van informatie zoals observaties, leerling-gesprekken, etc. We kijken naar vaardigheidsscores om de groei van de leerling t.o.v. de eigen verwachtingen t.a.v. de ontwikkeling te bepalen. Het is belangrijk dat de gegevens recent zijn, de volgende gegevens kunnen bij het waarnemen worden gebruikt:

- Het werk van de leerlingen.
- (Fouten-)analyses van het werk van leerlingen.
- (Methodegebonden/ Cito/ diagnostische) toetsen.
- Observaties van de groepsleerkracht.
- Observaties van de intern begeleider/ begeleider of psycholoog POA.
- (Diagnostische)gesprekken met leerlingen.
- Gesprekken met ouders.
- Gesprekken met collega's, met externen

De tweede fase is het analyseren van de gegevens (begrijpen). Bij opvallendheden (zoals onvoldoende vooruitgang (vaardigheidsgroei) of een te lage score) onderzoeken we hoe dit komt, door het analyseren van het gemaakte werk, info uit diagnostische gesprekken met de leerling en/of aanvullende toetsen. De leerkracht maakt op grond van de gegevens een vertaling naar 'hoe leert de leerling het beste' en 'wat heeft de leerling nodig'.

Daarna bepalen we welke acties we moeten ondernemen. Hiermee beginnen de laatste fases: het handelen en evalueren. Aansluitend bij de leerlijnen van de verschillende ontwikkelingsgebieden, worden door de leerkracht leerdoelen gesteld en wordt omschreven wat de leerling nodig heeft om de doelen te behalen. In deze fase wordt gerichte ondersteuning en begeleiding geboden, individueel of in subgroepjes. De begeleiding van de leerkracht sluit aan bij de instructievraag en onderwijsbehoeften van de leerling.

Bovenstaande wordt omschreven in het leerlingprofiel. Het leerlingprofiel wordt 3 keer per jaar geüpdate en met ouders besproken.

Onderwijs (instructie) behoefte bepalen

De groepsleerkracht bepaalt de instructie- en onderwijsbehoefte op grond van de verzamelde gegevens. Het belangrijkste is om met en voor de leerling in een bepaalde periode haalbare kwantitatieve en kwalitatieve (sub)doelen te bepalen binnen een leergebied. Wat is voor de leerling een reële uitdaging? Hoe zetten we de positieve factoren, de kindkenmerken en de leerstijl in om deze leerling verder te laten ontwikkelen?

Een volgende stap is het bepalen van een didactische aanpak. Met welke activiteiten kan de leerling het beste leren? Welke manier van instrueren en verwerken zal voor deze leerling positief uitpakken?

Centrale vraag: wat heeft deze leerling van mij als leerkracht nodig?

Als hulpmiddel bij het bepalen van de onderwijsbehoeften maken de groepsleerkrachten gebruik van de Groslijst onderwijsbehoeften (bijlage 4).

Een onderwijsbehoefte bestaat uit twee delen:

- 1 Welk doel streef je met een leerling na?
- 2 Wat heeft de leerling (extra) nodig om dit doel te halen?

Werken met een ontwikkelingsperspectief (OPP) / eigen leerlijn

Voor leerlingen die ondersteuning krijgen die buiten de basisondersteuning valt, is een OPP verplicht. Daarnaast zijn er ook leerlingen die binnen de basisondersteuning vallen voor wie wij als Drieluik een OPP nodig vinden, omdat dit gezien de leer- en/ of gedragsontwikkeling wenselijk is. Er wordt, in principe vanaf groep 6, gewerkt met een ontwikkelingsperspectief. Dit gebeurt op het moment dat zichtbaar wordt dat een leerling voor één of meerdere vakgebieden de einddoelen van groep 8 niet gaat behalen. Het OPP vervangt hierbij het leerlingprofiel. Tijdens het ouderinterview aan het begin van het schooljaar wordt het OPP met ouders besproken en aangevuld. Cyclisch evalueert de leerkracht 2 keer per jaar, met ib, ouders en de leerling of de in het OPP gestelde doelen bereikt zijn en worden er nieuwe doelen opgesteld. Het regelmatig voeren van gesprekken met de leerling is een vast onderdeel van het werken met een OPP. De leerling voelt zich hierdoor eigenaar van zijn eigen leerontwikkeling en uitstroomperspectief, wat de motivatie en de actieve betrokkenheid van de leerling vergoot.

In het Ontwikkelingsperspectief (OPP) beschrijft de school de doelen die een leerling kan halen. Het biedt handvatten waarmee de leraar het onderwijs kan afstemmen op de onderwijsbehoeften van de leerling. Het laat zien naar welk vervolgonderwijs de school, samen met de leerling en diens ouders toewerkt.

Het OPP is op het Drieluik een planningsinstrument voor de leerkracht. We beantwoorden niet de vraag tot waar is deze leerling het afgelopen jaar gekomen, maar zitten we nog op koers? In plaats van de (leer) ontwikkeling te volgen en af te wachten waar de leerling uiteindelijk uitkomt, plant de school met het OPP doelgericht het onderwijs, op basis van hoge verwachtingen. Met het OPP weten ouders tijdig wat een realistisch perspectief is voor hun kind. Het opstellen van een OPP gebeurt door de leerkracht en intern begeleider. De leerkracht is de uitvoerder van het OPP en houdt de regie over het onderwijs aan de leerling. In het OPP dienen concrete leerdoelen te staan. Dit zijn de tussen en einddoelen die de leerling moet beheersen om te kunnen doorstromen naar het type voortgezet onderwijs dat wij met de leerling willen bereiken.

Bij het stellen van de inhoudelijke doelen maken we onderscheid tussen leergebied specifieke doelen (tussen en einddoelen voor de basisvaardigheden; technisch lezen, begrijpend, spelling en rekenen) en leergebied overstijgende doelen (doelen mbt sociale competentie, gedrag, motivatie, werkhouding, taakgedrag en zelfstandig werken)

Bij het bepalen van de doelen wordt gebruik gemaakt van de leerroutes (passende perspectieven (www.passendeperspectieven.slo.nl), leerlijnen CED groep (www.leerlijnen.cedgroep.nl), referentieniveaus taal en rekenen.

De leerroutes van passende perspectieven zijn afgeleid van het referentiekader taal en rekenen. De leerroute bestaat uit doelen en inhouden die relevant zijn met het oog op het vervolgonderwijs: wat leerlingen moeten kennen/kunnen met het perspectief op een bepaalde uitstroombestemming.

Leerroute 1: leerlingen hebben uitstroomniveau havo/vwo of vmbo tl/gl. Het doel is dat zij minimaal referentieniveau 1F halen op 12-jarige leeftijd.

Leerroute 2: leerlingen hebben uitstroomniveau vmbo, basis en kader beroepsgerichte leerweg met of zonder LWA. Dit zijn leerlingen die meer herhaling en gestructureerde instructies nodig hebben om de elementaire vaardigheden van 1F te automatiseren. Het

streven is dat zij binnen het basisonderwijs een basis leggen voor het behalen van 2F aan het eind van het VMBO.

Leerroute 3: leerlingen hebben uitstroomperspectief praktijkonderwijs. Dit zijn leerlingen waarbij het in het basisonderwijs belangrijk is zoveel mogelijk functioneel met taal en rekenen bezig te zijn. Het streven is dat de leerlingen aan het eind van het basisonderwijs belangrijke onderdelen van 1F behalen, in het vervolgonderwijs werken ze verder aan het behalen van referentieniveau 1F.

De volgende stappen moeten ondernomen worden om te bepalen of een OPP passend is:

- De stappen volgens 'ondersteuning op groepsniveau' moeten ondernomen zijn;
- Adaptief toetsen om het functioneringsniveau te bepalen;
- De leerling moet met de Intern Begeleider en medewerker van Passend Onderwijs besproken zijn;

Stappenplan

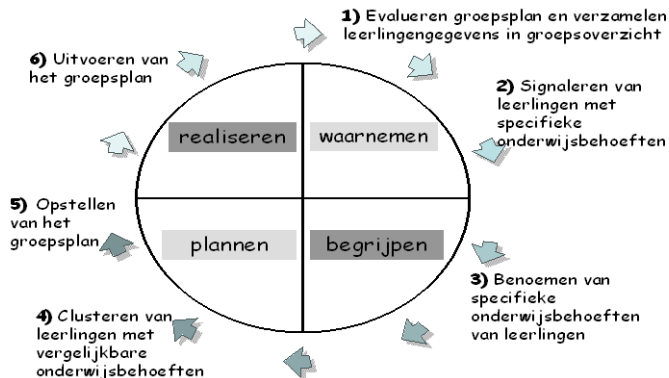
1. Het uitdraaien van de grafieken prognose VO uit Parnassys, om leerrendement en uitstroomverwachting te kunnen bepalen en mee te nemen in het bepalen van de passende leerroute.
2. Informatie verzamelen; gesprekken met de leerling, ouders, observaties, onderzoeken (IQ/gedrag), methode gebonden toetsen, enz.
3. Passende leerroute bepalen en passende perspectieven gebruiken bij het opstellen van doelen.

Voor meer informatie zie de website van Passend Onderwijs Almere.

2.4 Groepsniveau

Cyclus van HGW op groepsniveau

Cyclus voor handelingsgericht werken op groepsniveau

De stappen die volgens het handelingsgericht werken worden doorlopen zijn:

- 1) evalueren vorig groepsplan en verzamelen gegevens;
- 2) signaleren van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften;
- 3) benoemen, begrijpen (bepalen) van specifieke onderwijsbehoeften (het 'matchen' en 'stretchen') ;
- 4) clusteren van leerlingen met gelijke specifieke onderwijsbehoeften;
- 5) opstellen van het groepsplan;
- 6) uitvoeren van het groepsplan.

De groepsleerkracht werkt met een groepsplan om een adequaat, afgestemd en passend onderwijsaanbod weg te zetten voor alle leerlingen vanuit de leerlijnen voor de verschillende ontwikkelingsgebieden (zowel pedagogisch als didactisch). Met het groepsplan creëren we een planmatig onderwijsaanbod vanuit gegevens over de leerlingen waarin zowel de cognitieve als pedagogische, gedragsmatige verschillen aan bod komen. De stappen 1 t/m 3 worden in het leerlingprofiel vermeld. De stappen 4 t/m 5 komen in het groepsplan terug. Dit plan bestaat uit: subgroepen, doelen, aanpak, organisatie en evaluatie.

De planningsperiode betreft een afgebakende periode om optimaal af te kunnen blijven stemmen op de ontwikkeling van leerlingen. In de praktijk betekent dat een periode van 8 tot 10 weken. Na deze periode worden de bovenstaande stappen opnieuw doorlopen en uiteindelijk nieuwe doelen voor de leerlingen gesteld.

Werken met een groepsplan betekent dat er activiteiten voor de hele groep, voor subgroepen, en voor individuele leerlingen zijn opgenomen. Uit praktische overwegingen zijn er slechts een beperkt aantal subgroepen per vakgebied mogelijk. In het groepsplan worden ook activiteiten buiten de groep opgenomen, waarbij te denken valt aan groepsdoorbroken instructiegroepen, (motorische) remedial teaching, en begeleiding door een speciale leerkracht, logopedist of andere deskundige. De praktische uitwerking van het groepsplan is zichtbaar op het weekrooster van de leerkracht.

Tijdens de groepsbesprekingen worden de groepsplannen en de evaluaties bekeken met de intern begeleider. Bij het uitvoeren in de groep worden de groepsleerkrachten waar nodig ondersteund door de intern begeleider.

2.5 Schoolniveau

Cyclus van HGW op schoolniveau

Ook op MT-niveau worden de HGW-stappen van waarnemen tot handelen doorlopen. Het doel is om een beeld te krijgen van de kwaliteit van het onderwijs op school. De resultaten op *trendanalyses* (Dit is het beeld van het niveau van bepaalde jaargroepen op 1 leergebied door de jaren heen), *vaardigheidsgroei* en *dwarsdoorsnede* (verdeling I,II,III,IV,V leerlingen per vakgebied) worden in verband gebracht met de kenmerken van het gegeven onderwijs en de aard van de schoolpopulatie. De schoolpopulatie wordt twee keer per jaar met het team in kaart gebracht door middel van een digitaal systeem vanuit het bestuur ontworpen door het CED. Daarnaast wordt met behulp van het onderwijsresultatenmodel van de inspectie de opbrengsten van de eindtoets geanalyseerd, waarbij aan de hand van de schoolpopulatie wordt bepaald welke referentieniveaus voor taal en rekenen door de leerlingen behaald moeten worden. Op die manier wordt bepaald of de resultaten aan de verwachtingen voldoen. De analyses worden twee keer per jaar met het team besproken.

De werkwijze van opbrengstgericht werken is opgezet volgens criteria van bestuur Prisma. Op systematische wijze zullen leerkrachten, IB en MT jaarlijks de cyclus doorlopen.

In een werkdocument zijn de nieuwe doelen voor het komende schooljaar opgenomen. De doelen worden vastgesteld door MT en IB in overleg met het team, na het meten en de interpretatie en analyse (in juni/juli voorgaand schooljaar) van de tussenresultaten en de resultaten van de cito en eindtoets.

Er zal eerst teruggeblikt worden op de resultaten van het vorige schooljaar en daarna zal de stap gemaakt worden naar het vaststellen van de doelen voor het nieuwe schooljaar.

De cyclus van opbrengst gericht werken zal parallel lopen aan de cyclus van het handelingsgericht werken. Concreet houdt dit in dat het werkdocument voor de leerkrachten, na het maken van de leerlingprofielen en voorafgaand aan de groepsbespreking met IB, zal worden ingevuld omstreeks de eerste ronde oudergesprekken. In januari, zal het werkdocument voor de leerkrachten n.a.v. CITO midden worden ingevuld, een tussenevaluatie volgens werkdocument in april en een evaluatie na de CITO-eind.

In inhoudelijke LTO's worden, na de CITO-momenten, de resultaten en analyses binnen het team met elkaar besproken.

Driemaal per schooljaar (oktober, februari, juni) wordt een werkdocument door het managementteam bijgesteld naar aanleiding van de evaluaties in de werkdocumenten van de leerkracht, gesprekken door MT met de leerkracht en gesprekken door de intern begeleiders over opbrengstgericht werken.

Groepsbezoeken en coachen

Structureel vinden rondes groepsbezoeken plaats door de intern begeleider, leerjaarcoach en/of directie. De groepsbezoeken vinden plaats m.b.t. de volgende onderwerpen:

- schoolbreed: onderwijsleerproces, aanbod, condities en opbrengsten a.d.h.v. het observatie instrument 'kijkwijzer kwalitatief goed onderwijs';
- speerpunten van de school;
- meekijken, meedenken. De leerling en de leerkracht in de klas. De dagelijkse praktijk, uitvoeren van gemaakte afspraken;
- coaching van de leerkracht (individuele ondersteuningsbehoeften ahv leerkrachtprofiel);
- observatie leerling (hoe leert deze leerling het beste, aanbod afstemmen);
- beeld coaching: individueel of schoolbreed;
- groepsbespreking: HGW cyclus.

Er vindt altijd een terugkoppeling plaats van de groepsbezoeken aan de individuele leerkracht. De leerkracht benoemt hierin ook eigen competenties, kansen, doelen en ondersteuningsbehoeften. De acties en afspraken worden in een logboek door leerkracht, ib en/of leerteamleider bijgehouden. De leerkracht is eigenaar van het document en zorgt dat de laatst bijgewerkte versie bij IB en directie komt. Directie draagt zorg voor het opslaan van het document in een afgeschermd personeelsmap.

Groepsbesprekingen

Drie keer per jaar vindt er een groepsbespreking plaats tussen leerkracht en intern begeleider. Deze staan vooraf gepland in de jaarkalender. De leerkrachten vullen voorafgaand aan de groepsbesprekingen het hiervoor bestemde formulier in (zie kwaliteitsbib).

In september/oktober vinden kort na aanvang van het nieuwe schooljaar de eerste groepsbesprekingen plaats. Tijdens de groepsbespreking wordt besproken of alle informatie voor handen is om met de groep een goede start te maken: informatie uit groepsoverdracht, leerlingprofielen, groepsplannen en groepsmappen. Aan de orde komen bijzonderheden per leerling op het gebied van leren, gedrag of privé-zaken (thuissituatie) en leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (OPP, doublure (zie bijlage 5), externe ondersteuning enz.).

In februari/maart en juni worden de groepen opnieuw besproken. De volgende onderwerpen komen o.a. aan bod: cognitief (methode toetsen en Cito M en E), gedrag, sociaal-emotioneel en de thuissituatie van de leerlingen. Afspraken en vervolgstappen worden gemaakt m.b.t. ondersteuning van de leerkracht en t.a.v. de leerling/groep. Hierbij worden de groepsplannen als uitgangspunt genomen. Lopende contacten met externen worden doorgenomen en nieuwe leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften gesignaleerd en besproken (OPP, doublure, externe contacten enz.). In juni wordt de overdracht van de leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften voor het volgende schooljaar nagelopen.

Er vindt na iedere periode groepsbesprekingen door de intern begeleider een terugkoppeling op directieniveau en teamniveau plaats.

Leerling-bespreking

Naast de groepsbesprekingen is er de mogelijkheid om individuele leerlingen te bespreken. De groepleerkracht brengt de leerling in voor een bespreking in het leerteam, vraagt collega's en/of de intern begeleider mee te denken in de verschillende fasen van het HGW-stappenplan. Het doel van de leerlingbespreking is dat de leerkracht handvaten krijgt om verder te handelen en af te stemmen op de leerling.

Leerling-bespreking in multidisciplinair overleg met Zorg Advies Team (ZAT)

In overleg tussen groepleerkracht, ouders en intern begeleider kan besloten worden om een leerling aan te melden voor het schoolgebonden Zorg Advies Team. Voor de aanmelding is toestemming van ouders nodig. Het leerlingprofiel en LVS gegevens worden ter informatie aan alle betrokkenen opgestuurd. Tijdens het ZAT zijn de schoolarts, schoolmaatschappelijk werk, eerste deskundige van POA, intern begeleider, leerkracht en ouders aanwezig. Het doel van dit overleg is om met verschillende deskundige tot een advies te komen over passende vervolgstappen. Een verslag van hetgeen dat besproken en afgesproken is, wordt in Parnassys opgeslagen door de intern begeleider. De data voor het ZAT staan vermeld in de jaarplanner.

Samenwerken met schoolgebonden partners

Het veld van onderwijs en schoolgebonden ondersteuningspartners ziet er als volgt uit:

A. Samenwerking met voorschoolse ondersteuningspartners:

- consultatiebureau;
- voor- en voerschoolse opvang;
- kinderdagverblijf / peuterspeelzaal;
- opvoedingsondersteuning.

B. Samenwerking met schoolgebonden ondersteuningspartners:

- [Bijzonder Jij](#), sociale vaardigheidstrainingen;
- [Bureau Jade](#), personeel van Jade wordt ingezet vanuit de gelden van toegekend licht arrangement voor leerlingen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS);
- [Intraverte](#), sociale vaardigheden
- Externe bureaus voor dyslexie onderzoek en behandeling;
- logopedie/fysiotherapie/ ergotherapie;
- schoolmaatschappelijk werk (SMW);
- jeugdgezondheidszorg (JGZ); schoolarts en jeugdverpleegkundige
- geestelijke gezondheidszorg (GGZ)
- leerplichtambtenaar;
- begeleiding, consultatie Passend Onderwijs Almere;
- het wijkteam;
- Veilig thuis;
- [Oke op school](#), verzorgt trainingen voor leerlingen op school en in de wijk;

Contacten met de ondersteuningspartners gaat altijd in overleg met de intern begeleider en met toestemming van ouders. De intern begeleider heeft hierbij de rol als coach en coördinator.

Hoofdstuk 3: Dossiervorming en registratie

Voor dossiervorming en registratie wordt er op school door de groepsleerkrachten gebruik gemaakt van 2 papieren dossiermappen, Sharepoint en Parnassys. **Let op: in verband met de privacy (AVG) worden de 2 dossiermappen bewaard in de kluis in je klas.**

Om zicht te houden op de schoolpopulatie wordt per schooljaar een populatielijst bijgehouden in Sharepoint (IB-team/diverse formulieren/digitale populatielijst). In de jaarplanning staat beschreven wanneer de leerkracht de digitale populatielijst aanvult.

3.1 Groepsmap 1: 'algemene organisatie'

In groepsmap 1 worden relevante gegevens over de groep bewaard, zodat een andere leerkracht/invalleur direct je groep kan overnemen als dit nodig is. In groepsmap 1 worden de volgende gegevens bewaard:

- een up to date Leerlinglijst van je groep (uit Parnassys);
- een verdeellijst;
- vaste afspraken van leerlingen (logopedist, fysiotherapeut e.d.);
- standaard weekplanning;
- roosters (gym, atelier verdeellijst, buitenspelen, enz);
- weekplanning 'met werkaantekeningen', uitgeprint in de map en opslaan op Sharepoint: (ib-team/ weekplanning/ 2019-2020)
- groepsplannen met 'werk aantekeningen' en evaluatie, mogen uitgeprint in de map, iig opslaan op Sharepoint(IB- Team\Groepsplannen\2019-2020);
- methodegebonden registraties van Lijn 3, mag uitgeprint in de map, iig opslaan op Sharepoint (IB-team/groepsplannen/2019-2020/groep 3/lijn3) en aan het einde van het schooljaar in Parnassys hangen;
- school- en groepsafspraken;
- relevante medische en voedingsgegevens; Let op: voor leerlingen waar ouders/verzorgers de leerkracht verzoeken om, door een arts voorgeschreven medicijnen, toe te dienen (zoals (zet)pil, injectie, pufjes voor astma en antibiotica) is het noodzakelijk om de toestemmingsformulieren behorende bij het protocol medicijn verstrekking van Prisma te ondertekenen (bijlage 13). De ondertekende formulieren worden bewaard in groepsmap 1 en opgeslagen in Parnassys bij de leerling;
- ontruimingsplan (up to date);
- jaarplanning;

- ondersteuningsplan.

3.2 Groepsmap 2: 'leerlingdossiers'

In groepsmap 2 worden relevante gegevens van de leerlingen bewaard. De inhoud van de map wordt elk nieuw schooljaar doorgegeven aan de volgende leerkracht.

Per leerling (TAB ABC) wordt bewaard:

- leerlingprofielen; 3x per jaar bijwerken en opslaan op Sharepoint (IB-team/ leerlingprofielen/ 2019-2020) uitgeprint met handtekening na ieder oudergesprek in de map. De laatste versie wordt ingescand en in Parnassys gehangen ter overdracht voor het volgende schooljaar;
- adviesformulier vanaf groep 6;
- lopende/ondertekende OPP's;
- originele antwoordbladen CITO D/E en andere relevantie scoreformulieren/observatielijsten/ registratie diagnostische gesprekken van het huidige schooljaar (om waar nodig het origineel erbij te kunnen pakken).

3.3 Leerlingdossier in Parnassys

Binnen Parnassys worden de digitale gegevens van individuele leerlingen bewaard:

- algemene leerling-administratie;
- cito gegevens;
- methodegebonden toetsresultaten;
- (Ouder) gespreksverslagen;
- ondertekend OPP/ leerlingprofiel (aan het einde van het schooljaar);
- onderzoeksverslagen (logopedie, ergotherapie, cognitie, gedrag, observatie, enz);
- incidentregistratie;
- rapport/ ontwikkelingsverslagen (aan het einde van het schooljaar);
- belangrijke mailwisselingen;
- aanmeldformulieren (POA, SMW) en ingevulde vragenlijsten (gedrag, ergotherapie).

LET OP: Originele (onderzoeks)verslagen (logopedie, ergotherapie, cognitie, gedrag, observatie, aanmeldingsformulieren enz) worden **(NA INSCANNEN EN TOEVOEGEN IN PARNASSYS)** vanwege privacy teruggegeven aan ouders. Wanneer het gaat om een kopie moet deze vernietigd worden. Leerkracht en ib dragen hier zorg voor.

Hoofdstuk 4: Bijlagen

1. School ondersteuningsprofiel (SOP)
2. Observatie instrument kwalitatief goed onderwijs
3. Schoolplan
4. Groslijst onderwijsbehoeften
5. Protocol doublure/versnellen + origineel formulier na beslissing
6. Protocol leesproblemen en dyslexie
7. Dyscalculieprotocol
8. Adviesprocedure groep 6-8
9. Protocol PO-VO
10. Zo werken wij met RT en BOM
11. Medicijnverstrekking protocol Prisma
12. Protocol meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld
13. Stappenplan Verzuim (nov 2019)